

Å r s r a p p o r t 2 0 0 3
f o r
N a t i o n a l m u s e e t

26. marts 2004

Indholdsfortegnelse

1. Beretning
 - 1.1. Mission
 - 1.2. Vision
 - 1.3. Hovedopgaver
 - 1.4. Overordnede resultater
 - 1.5. Kommende udfordringer
 - 1.6. Hovedkonti omfattet af årsrapporten
2. Målrapportering
 - 2.1. Schematisk opstilling af resultatmål samt kobling af økonomi og måleopfyldelse
 - 2.2. Vurdering og analyse af særligt udvalgte mål
3. Regnskab
 - 3.1. Driftsregnskab
 - 3.2. Bevillingsafregning og akkumuleret resultat
 - 3.3. Indtægtsdækket virksomhed, gebyrer, tilskudsfinansieret forskning samt andre tilskudsfinansierede aktiviteter
 - 3.4. Anlægsregnskab
 - 3.5. Personaleregnskab
4. Påtegning

1. Beretning

1.1. Mission

Nationalmuseet er Danmarks kulturhistoriske centralmuseum.

På grundlag af samlinger, arkiver og øvrig museumsvirksomhed er det Nationalmuseets mission at skabe og udbrede viden om og forståelse for:

- at dansk kultur gennem historien er skabt i løbende udveksling med omkringliggende lande og kulturer
- det landskab, der under skiftende former har dannet grundlag for kulturhistorien
- forskellige kulturers mangfoldighed og befolkningsgruppers særpræg
- en fortolkning af dansk nationalitet, der også kan rumme landets nye indbyggere og bidrage til deres kulturelle selvforståelse

1.2. Vision

Med udgangspunkt i Nationalmuseets lovfæstede forpligtelser har museet følgende vision:

Nationalmuseet skal være et udgangspunkt for samfundets og den enkeltes forståelse af Danmarks og verdens kulturer i deres mangfoldighed, foranderlighed og indbyrdes afhængighed.

1.3. Hovedopgaver

Museets virke er overordnet fastsat i Museumsloven – jf. L 473 af 7. juni 2001. Der er fastlagt retningslinier for museets forskning i Lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. - lov nr. 224 af 27. marts 1996. Og museet varetager kirkeantikvariske opgaver i henhold til Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde - jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992.

Nationalmuseet har endvidere indgået en resultatkontrakt med Kulturministeriet for perioden 2000-2003. Kontrakten indeholder en række konkrete resultatmål for museets arbejde i kontraktperioden både i forhold til de lovfæstede opgaver og i øvrigt. Parallelt hermed indgår museets direktør årligt en direktørkontrakt med Kulturministeriet.

Som landets kulturhistoriske hovedmuseum udfører museet en række centrale opgaver på landsplan indenfor især følgende hovedområder: arkæologi, etnologi, numismatik, etnografi, naturvidenskab, bevaring og formidling. Nationalmuseet udfører desuden bygningsantikvarisk virksomhed vedrørende landets kirker og sagsbehandling af danefæ. Nationalmuseet har desuden ansvaret for driften af en lang række bygninger i København og omegn.

Nationalmuseet løser sine opgaver ved bl.a.:

- at indsamle, registrere, bevare, udforske og formidle kendskab til genstande og andre vidnesbyrd, der kan belyse kulturens udvikling fra dens oprindelse til vor tid
- at tage aktivt del i dansk såvel som internationalt kulturelt og videnskabeligt samarbejde med museer og andre kultur- og forskningsinstitutioner
- at tilstræbe en høj kvalitet inden for alle museets arbejds- og ansvarsområder gennem at tiltrække, kvalificere og fastholde dygtige medarbejdere.

1.4. Overordnede resultater

Regnskabsresultat

Tabel 1. Finansielt resultat 2003 (§21.33.11. Nationalmuseet (Driftsbevilling)

1000 kr.	
Indtægter	65.890
Udgifter	250.031
Resultat, brutto	184.141
Bevilling (nettotal)	178.600
Resultat, netto	-5.541
Til videreførsel	7.433

Nationalmuseets overordnede finansielle resultat for 2003 fremgår af ovenstående skema. Det ses heraf, at det finansielle nettoresultat for 2003 er negativt med 5,5 mio. kr. Det samlede merforbrug for hovedkontoen fremkommer gennem et mindreforbrug på uk. 10. almindelig virksomhed, på 8,7 mio. kr., en nettoindtægt på uk. 90 indtægtsdækket virksomhed på 1,4 mio. kr. samt et merforbrug på den tilskudsfinansierede del af museets virksomhed på 15,6 mio. kr.. Merforbruget på den tilskudsfinansierede del af virksomheden er finansieret ved et forbrug af videreført opsparing fra tidligere år.

Resultatet vurderes som tilfredsstillende, idet udgiftsniveauet set under et er tilpasset de reducerede bevillinger. For uddybende forklaringer vedrørende resultatet se afsnit 3.

Faglige resultater

Faglige resultater 2000-2003

I resultatkontraktperioden 2000 til 2003 har Nationalmuseet i al væsentlighed opfyldt målene inden for de 4 indsatsområder:

- Mølleådal
- Nyere Tid
- Børn og unge
- Det flerkulturelle samfund.

I Mølleådal er Stadsager Brugs og haverne ved Fjellerup Østergaard og Brede Hovedbygning færdiggjort med adgang for publikum. I relation til Nyere Tid er der hvert år åbnet to udstillinger, herunder den faste udstilling "Danmarkshistorier". På indsatsområdet Børn og unge er der iværksat ny formidlingsformer, hvilket bl.a. omfatter ibrugtagning af 450 m2 nye udstillingslokaler. Endelig er udbudt undervisnings- og aktivitetstilbud med relation til Det flerkulturelle samfund. Disse aktiviteter omfattede bl.a. udstillingen "På besøg hos Haddas bedstefar". De faglige resultater er dermed overordnet set tilfredsstillende.

Hertil skal det bemærkes, at det for Nationalmuseet også har været et mål at have et årligt besøgstal for udstillingsstederne Prinsens Palais, Frilandsmuseet og Frihedsmuseet på 700.000 i resultatkontraktperioden. Det gennemsnitlige besøgstal er opgjort til 532.000 besøgende årligt, hvilket ikke er et tilfredsstillende resultat, jf. nærmere herom i den uddybende analyse.

Faglige resultater 2003

På formidlingsområdet skal nævnes årets to store særudstillinger, ”*Sejrens Triumf*” og ”*Ny-dambåden, Et krigsskib fra Jernalderen*”, der begge åbnede den 10. maj og varede året ud, idet *Sejrens Triumf* blev forlænget med to måneder. Desuden har museets turnerende særudstilling med malerier af Albert Eckhout været vist i Brasilien, hvorfra den returnerer til Europa. På Frilandsmuseet åbnede Brugsforeningen fra Stadager, hovedbygningen på herregården fra Fjellerup samt første fase af den retablerede park ved Brede Hovedbygning. I Prinsens Palais vistes særudstillingen *Shakti* som resultat af etnografisk arbejde i Indien. Disse resultater opfylder dels resultatkontraktens mål om visning af to særudstillinger årligt og dels målet for udbygningen af Brede-området og vurderes derfor som tilfredsstillende. Det er endvidere tilfredsstillende, at Velux-fonden valgte at bevilge midler til de to særudstillinger med 5,8 mio. kr., uden hvilke det ikke ville have været muligt at gennemføre begge udstillinger.

Det er som sagt et mål i resultatkontrakten med Kulturministeriet at have et årligt besøgstal på 700.000 for de tre udstillingssteder Prinsens Palais, Frilandsmuseet og Frihedsmuseet. Det lykkedes ikke at indfri dette mål i 2003, idet det samlede besøgstal er opgjort til 574.000, hvilket dog er en fremgang på 34.000 besøgende svarende til 6,3 % i forhold til året før. Fremgangen skal især tilskrives, at museet som et forsøg i september og oktober 2003 havde gratis entre til museet, jf. nærmere herom i den uddybende analyse i afsnittet nedenfor. Selvom der er tale om en vækst i besøgstallet i forhold til 2002, er resultatet ikke tilfredsstillende.

Der har i 2003 været 3.320 gruppebesøg i forbindelse med undervisning på museet, hvilket er meget tilfredsstillende, idet målet i resultatkontrakten er fastsat til 2800 gruppebesøg årligt. Frilandsmuseet havde i 2003 126.000 besøgende, hvilket ikke er tilfredsstillende i forhold til resultatkontraktens mål om 170.000 besøgende. Dog er det særdeles tilfredsstillende, at besøgstallet er steget med ca. 20 % i forhold til besøgstallet i 2002, som var 105.000.

De to forskningscentre, Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter og SILA, Nationalmuseets Center for Grønlandsforskning, lukkede begge som planlagt på grund af bevillingsophør efter henholdsvis 10 og fire års virke. Begge centre modtog meget positive, eksterne vurderinger af deres forskning. I 2. halvår af 2003 forberedte Nationalmuseet og Vikingeskibsmuseet i Roskilde i fællesskab en overdragelse af en række opgaver med tilknytning til marinarkæologi og museets skibssamling til Vikingeskibsmuseet, således at der derigennem er søgt skabt størst mulig synergi omkring den fortsatte løsning af de væsentligste marinarkæologiske opgaver i Roskilde efter den nedlukningen af NMF. Vikingeskibsmuseets løsning af de marinarkæologiske opgaver sker på grundlag af en kontrakt med Nationalmuseet.

Museet havde i 2003 10 ph.d.-studerende, hvilket er tilfredsstillende i forhold til målet i resultatkontrakten om 9 ph.d.-studerende årligt. Det er endvidere tilfredsstillende, at 4 ph.d.-studerende i 2003 kunne afslutte studierne med en ph.d.-grad.

I første halvdel af 2003 konkretiseredes planlægningen for anvendelsen af UMTS-midlerne på 16 mio. kr. som museet har fået tildelt for perioden 2003-2005. 12 mio. kr. til den frie forskning blev fordelt på ph.d.-projekter (5.7 mio.), færdiggørelse af forskningsprojekter, herunder afslutning af monografier og afhandlinger (4.8 mio.) og projektforbereelse til etablering af forskningscentre og netværk (1.5 mio.).

Digitaliseringspuljen på 4. mio. kr. blev fordelt med hovedvægten lagt på etablering af Nationalmuseets Billeddatabase (3.3 mio. kr.) samt mindre projekter til etablering af web-udstilling og udviklingsprojekt (0.7 mio.).

I forbindelse med en styrkelse af forskningen er der indført et forskningsår, hvor museets forskere inden for den videnskabelige stillingsstruktur (seniorforskere - og seniorrådgivere) bliver tildelt et år til at færdiggøre større forskningsopgaver, primært med henblik på publicering af monografier og afhandlinger. Ordningen træder i kraft den 1. januar 2004.

Nationalmuseet har indledt samarbejdsprojekter i relation til de tidligere danske kyststationer i de tropiske egne. Indledningsvis er Trankebar (i Indien) og Ghana udskilt som indsatsområder. Bevillinger fra forskellige eksterne bidragsydere har skabt grundlag for samarbejdsprojekter mellem Nationalmuseet og relevante lokale grupper, institutioner og myndigheder i hhv. Ghana og Indien. For begge områders vedkommende vil indsatsen bestå af fire hovedelementer; etnografiske indsamlinger af nutidsgenstande, kapacitetsopbygning i de relevante museale og antikvariske institutioner, restaureringsarbejder på de tidligere danske forter og plantager m.m. og forskellige typer formidling, herunder udstillingsvirksomhed.

Endelig skal det nævnes, at Nationalmuseet med virkning fra 2003 efter aftale med Kulturarvsstyrelsen har overtaget det daglige faglige ansvar for restaurering af megalitanlæg og ruiner i Danmark. I løbet af 2003 er der bl.a. foretaget restaurering og genåbning af jættestuen Birkehøj i Ods Herred.

1.5. Kommende udfordringer

Nationalmuseet udmøntede i 2003 besparelser og opgavemæssige omprioriteringer for knap 14 mio. kr. Da ca. 70 % af museets udgifter anvendes til lønninger, kunne besparelserne og omprioriteringerne kun gennemføres ved afskedigelse af medarbejdere. Museet nedlagde derfor i løbet af 2003 31 stillinger, og afskedigede i den forbindelse 23 medarbejdere. En sådan reduktion sammenholdt med en personalereduktion i 2002 af omtrent samme størrelsesorden har ikke kunnet kompenseres gennem effektiviseringer, men har haft betydning for museets opgaveløsning i 2003, ligesom det vil få mærkbar betydning i de kommende år.

Museet har derfor, og vil også i de kommende år, koncentrere ressourceanvendelsen om de absolutte kerneområder af museets virke. Som led i denne strategiske opgavetilpasning til det nye bevillingsniveau valgte museet at foretage en omstrukturering af hele organisationen. Seks afdelinger blev således sammenlagt til tre afdelinger, en del enheder blev lagt sammen, og museets administrative opgaveløsning blev omorganiseret. Disse omorganiseringer og afskedigelser har lagt beslag på mange ressourcer hos medarbejdere, ledelse og administration i Nationalmuseets organisation i løbet af hele 2003, hvilket også har haft indflydelse på årets resultatopfyldelse.

Det reducerede bevillingsniveau indebærer, at museet blandt andet har valgt at reducere sine omkostninger ved fremover kun at vise én særudstilling årligt mod to i den forgangne kontraktperiode. Dette vil kunne få indflydelse på det årlige besøgstal i Prinsens Palais. Det er museets håb, at dette vil kunne opvejes af museets forsøg på at få flere besøgende gennem i en forsøgsperiode i 2004 at halvere entreprisen, jf. nærmere herom i den uddybende analyse nedenfor.

Nationalmuseet og Kulturministeriet indgår i første kvartal af 2004 en resultatkontrakt for 2004 – 2007, som indeholder en række nye udfordringer for museet. Blandt disse skal særligt nævnes opfølgningen på udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003, herunder især identificeringen, registreringen og bevaringsindsatsen over for museet genstande af enestående national betydning (ENB-genstandene). Endvidere skal nedbringelse af museets efterslæb i relation til digital registrering af sine genstande nævnes som en væsentlig udfordring i den nye resultat-

kontraktperiode. Et andet område, som museet har forpligtet sig på at udvikle i kontraktperioden er besøgstallet. Det er således et mål ved kontraktperiodens udløb at have hævet det gennemsnitlige årlige besøgstal med 10 % i forhold til det gennemsnitlige årlige besøgstal på 532.000 i den forgangne resultatkontraktperiode for udstillingsstederne Prinsens Palais, Frihedsmuseet og Frihedsmuseet.

I forbindelse med udmøntningen af besparelser og opgavemæssige omprioriteringer samt udarbejdelse af resultatkontrakten for 2004 – 2007 har Nationalmuseet under hensyntagen til lovfæstede forpligtigelser tilpasset formuleringen af sin mission og vision.

Missionen for resultatkontraktperioden 2004 –2007 er formuleret således:

Nationalmuseet rummer og udvikler forudsætningerne for, at alle kan få indsigt i kulturhistorien.

I resultatkontraktperioden 2004 – 2007 arbejdes med udgangspunkt i følgende vision:

Alle skal forbinde Nationalmuseet med folkelig bredde, videnskabelig dybde og høj service.

1.6. Hovedkonti omfattet af årsrapporten

Årsrapporten aflægges for følgende hovedkonti:

- 21.33.03. Danefægødtgørelse (Lovbunden)
- 21.33.11. Nationalmuseet (Driftsbevilling)
- 21.33.73. Nationalmuseet, anlæg, (Anlægsbev.)

2. Målrapportering

2.1. Skematisk opstilling af resultatmål samt kobling af økonomi og målopfyldelse

Tabel 2, Skematisk oversigt over samlet målopfyldelse vedrørende eksternt fastsatte mål for 2003 eller tidligere

Indsatsområde/ hovedformål	Resultatmål	Frist	Målopfyldelse	
			Resultat	%
Antikvarisk arbejde	3.1.1. Det Kulturhistoriske Centralregister (DKC) Indledt opbygningen af et centralt register for nyere tids kulturhistorie som en del af DKC. Indledt opbygningen og tilgængeliggørelsen af et "Kulturhistorisk Atlas Danmark". "Kulturhistorisk Atlas Danmark" og DKC – Nyere Tid tilgængeliggøres inden den 31. december 2003.	31.12.03	Fra 1. januar 2002 overgik DKC til Kulturarvsstyrelsen og fik i den anledning ændret navn til "Fund og Fortidsminder".	
Antikvarisk arbejde	3.1.2. Kirkearbejdet Iværksættelse af pilotprojekt og afgivelse af rapport med anbefalinger for den fremtidige praksis på området.	31.12.01	Delvist opfyldt inden for fristen. Pilotprojekt gennemført og afsluttet i Viborg Stift inden for tidsfristen. En rapport er udarbejdet og fremsendt til Kulturministeriet i 2003.	50 %
Registrering	3.2.1. Genstandsregistrering Fuld indhentning af efterslæb af uregistrerede genstande i alle museets samlinger. Dog undtaget Nyere Tids Samling, hvor efterslæbet kun delvis nedbringes fra 23.000 til 18.000 uregistrerede genstande.	31.12.03	Efterslæbet er næsten ikke reduceret, hvilket skyldes, at ikke forudsigelige lovbundne opgaver på det antikvariske område samt besparelser og lokalemæssige omrokeringer har forsinket registreringsarbejdet.	0 %
Registrering	3.2.2. Pladsregistrering Fuld elektronisk registrering af genstandenes placering herunder ud- og indlånte genstande. Dog undtaget Nyere Tids Samling, hvor antallet af manglende inventarnumre kun delvis nedbringes fra 172.045 til 142.000.	31.12.03	Ingen ændring, hvilket skyldes, at ikke forudsigelige lovbundne opgaver på det antikvariske område samt besparelser og lokalemæssige omrokeringer har forsinket registreringsarbejdet.	0 %
Registrering	3.2.3. Registrering af tilvækst Møntsamlingen overgår til elektronisk registrering af genstandstilvæksten i samlingen i museets genstandsdatabase inden den 31. december 2001.	31.12.01	Ikke påbegyndt, jfr. analyseafsnit 2.2.1.	0 %
Registrering	3.2.4. Registrering af tilvækst Marinarkæologisk Samling overgår til elektronisk registrering af genstandstilvæksten i samlingen i museets genstandsdatabase inden den 31. december 2001.	31.12.01	Ikke påbegyndt, jfr. analyseafsnit 2.2.1.	0 %
Registrering	3.2.5. Adgang til genstandsdatabase Et ensartet brugerinterface for såvel interne som eksterne brugere af museets genstandsdatabase tilvejebringes senest pr. 31. december 2003.	31.12.03	Ved udgangen af 2003 er status, at skabelon til ensartet brugerinterface er udarbejdet med udgangspunkt i Etnografisk Samling. Skal derefter inden udgangen af 2006 være tilrettet til de andre af museets samlinger. Det har været nødvendigt at revurdere opgavens omfang, hvorfor færdiggørelsen er udskudt. Delvist opfyldt.	25 %
Formidling	3.2.6. Haver og parker, Mølleådal Parken ved Brede hovedbygning vil senest 1. maj 2002 være færdiggjort med adgang for publikum.	1.5.02	Parken ved Brede hovedbygning er færdiggjort med adgang for publikum efteråret 2003.	100 %
Forskning	3.3.3. Organisering af centerforskning Sikring af den fremtidige organisering og forankring af marinarkæologisk forskning og Grønlandsforskning ved Nationalmuseet	31.12.02	I løbet af 2003 er der indlejret 5 seniorforskere for at sikre den fremtidige organisering og forankring af marinarkæologisk forskning og Grønlandsforskning ved Nationalmuseet. Opfyldt.	100 %
Forskning	3.3.4. Forskeruddannelse 9 ph.d.-studerende årligt.	årligt, 31.12.	10 ph.d.-studerende i 2003. Opfyldt.	100 %
Formidling	3.4.1. Udstillinger Producere og vise mindst 2 nye udstillinger i Egmonthallen.	årligt, 31.12.	2003: Sejrens Triumf + Nydambåden. Opfyldt.	100 %
Formidling	3.4.2. Besøg og brugergrupper 700.000 besøgende årligt.	årligt, 31.12.	2003: 574.000 - delvist opfyldt, jfr. analyseafsnit 2.2.2.	75%

	Dokumentation af publikums sammensætning.		Dokumentation i form af ”Nationalmuseets Publikumsundersøgelse 2003 – resultater”. Opfyldt	100 %
Formidling	3.4.3. Nye formidlingsformer 2.800 gruppebesøg i forbindelse med undervisning. Efterfølgende evaluering.	årligt, 31.12.	I 2003 var der 3320 gruppebesøg. Opfyldt. Evaluering foretaget i dec. 2003. Opfyldt.	100 %
Formidling	3.4.4. Undervisning og aktiviteter Særlige undervisnings- og aktivitetstilbud inden for det flerkulturelle område. Partnerskaber med repræsentanter for det flerkulturelle miljø, og årlig visning af (større eller mindre) særudstilling. Efterfølgende evaluering.	årligt, 31.12.	Særlige undervisnings- og aktivitetstilbud, opfyldt Partnerskaber og efterfølgende evaluering, opfyldt.	100 %
Formidling	3.4.5. Besøg - Friland og Brede 170.000 i sæsonen 03	årligt, 31.12.	2003: 126.000 – delvist opfyldt, jfr. analyse-afsnit 2.2.2.	75 %
Bygningsmæssig Drift	3.5.1. Bygningsvedligeholdelse 8,5 mio. kr. (9 mio. kr. i 2003) afsættes til bygningsvedligeholdelse.	årligt, 31.12.	Der er i 2003 anvendt 12,2 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse – målet opfyldt.	100 %

Det er ikke muligt for museet at redegøre for koblingen mellem økonomi og resultatmål i resultatkontraktperioden, idet museet ikke har foretaget registrering af tid og udgifter på de enkelte resultatmål eller på grupper af resultatmål. Endvidere er løsningen af målene i kontraktperioden ikke fuldt dækkende for museets aktiviteter på de enkelte hovedformål, og en kobling af udgifterne til de enkelte hovedformål med grupper af resultatmål giver derfor ikke et retvisende billede af hverken produktiviteten eller af omkostningsniveauet for aktiviteterne. Nationalmuseet vil i kontraktperioden for 2004 – 2007 søge at skabe en tættere kobling mellem de enkelte resultatmål og de regnskabsmæssige registreringer og tidsregistreringen.

2.2. Vurdering og analyse af særligt udvalgte mål

2.2.1. Elektronisk registrering af genstandstilvækst (Møntsamlingen og Marinarkæologisk Samling)

Mål og baggrund

Det var et mål i resultatkontrakten for 2000 – 2003, at Møntsamlingen og Marinarkæologisk Samling skulle overgå til elektronisk registrering af genstandstilvæksten i samlingerne i museets genstandsdatabase inden den 31. december 2001. Målet er et udtryk for, at en elektronisk registrering af genstandene vil forbedre museets overblik over samlingerne samt at dette vil forbedre adgangen til at udnytte samlingerne formidlings- og forskningsmæssigt.

Resultater

Denne registrering er ved udgangen af kontraktperioden ikke påbegyndt, hvilket skyldes en forsinkelse af brugergrænsefladen til de databaser, som genstandene skulle registreres i.

Økonomi

Der er ikke anvendt ressourcer til formålet, jf. beskrivelsen af resultatet.

Analyse

Resultatet er et udtryk for, at der ikke har været anvendt tilstrækkelige ressourcer til udvikling af brugergrænsefladen til databaserne.

Vurdering

Resultatet er ikke tilfredsstillende. Museet vil i konsekvens heraf sætte flere ressourcer af til løsning af opgaven i den nye resultatkontraktperiode.

2.2.2. Besøg og brugergrupper

Mål og baggrund

I resultatkontrakten indgår det som et mål, at museet (Prinsens Palais, Frilandsmuseet og Frihedsmuseet) skal have 700.000 besøgende årligt samt at besøgstallet for Frilandsmuseet ved udgangen af kontraktperioden skal være mindst 170.000 årligt.

Resultater

Besøgstallet for de tre udstillingssteder har i kontraktperioden været på gennemsnitligt 532.000 besøgende årligt. Frilandsmuseets besøgstal var ved udgangen af kontraktperioden 126.000 besøgende årligt.

Økonomi

Museet har i kontraktperioden i gennemsnit anvendt 38,7 mio. kr. årligt af de ordinære bevil-linger til formidling svarende til cirka 18%.

Analyse

Det er generelt svært for danske museer at fastholde endsige udbygge sit besøgstal i øjeblikket. En del af forklaringen er konkurrencen overfor et stadigt stigende udbud af andre former for rekreative- og underholdningstilbud i museets omverden.

Med henblik på at undersøge billetprisernes betydning for besøgstallet gennemførte museet derfor september og oktober måned 2003 som en forsøgsperiode med gratis adgang for alle besøgende. Forsøget var en særdeles stor succes, idet museet i denne periode forøgede sit besøgstal med mere end 100 % i forhold til samme periode året før. Samtidig kunne museet gennem en publikumsundersøgelse med 1040 besøgende bl.a. konstatere, at også de besøgen- des sammensætning ændredes som resultat heraf. Nye grupper af besøgende, som normalt ikke kommer på museet, lagde vejen om museet, herunder blandt andet mange nydanskere. Forsøget blev muliggjort af en privat arv fra kontorchef Dürckheim, som efterlod museet sin formue på ca. 2,3 mio. kr.

På baggrund af forsøgets succes har museet besluttet som et forsøg i 2004 at halvere billetpri- sen. Det er museets forventning herigennem at forøge besøgstallet ganske betragteligt. Det er endvidere museets forventning at det øgede besøgstal og den deraf følgende stigning i omsæt- ningen på billetter, indkøb i museumsbutikken og i restauranterne delvis vil kompensere for det indtægstab, som den lavere billetpris vil medføre. Museet har dog reserveret et beløb til dæk- ning af det mulige indtægstab, som forsøgsordningen måtte medføre.

Vurdering

Museets formidlingsindsats har i kontraktperioden været ganske omfattende, og det er i sig selv tilfredsstillende, at det trods de bevillingsmæssige reduktioner er lykkedes at gennemføre 2 særudstillinger årligt, som - om end i varierende grad - generelt har været meget vel besøgt. Overordnet set er det dog ikke tilfredsstillende, at besøgstallet for kontraktperioden i gennem- snit ligger ca. 170.000 under det niveau, som var målet for perioden.

3. Regnskab

Til de opgivne regnskabstal skal bemærkes, at som følge af afrunding kan totaler afvige fra summen af de tal, der indgår i totalen.

3.1. Driftsregnskab

Tabel 3. Driftsregnskab 2003 (§ 21.33.11)

Løbende priser 1000 kr.	2002		---2003---		2004
	Regnskab	Budget	Regnskab	Difference	Budget
Udgifter	244.587	253.700	250.031	3.669	249.501
Indtægter	63.623	85.300	65.890	19.410	73.130
Resultat, brutto	180.965	168.400	184.141	-15.741	176.371
Bevilling (netto tal)	172.000	178.600	178.600	0	174.900
Resultat, netto	-8.965	10.200	-5.541	5.541	-1.471

Regnskabet er udarbejdet efter de almindelige regnskabsprincipper, der anvendes i staten. Nationalmuseet har følgende underkonti: 10 - Almindelig virksomhed, 50 - Konserverings- og konsulentvirksomhed m.v., 90 Indtægtsdækket virksomhed, 95 - Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed samt 97 - Andre tilskudsfinansierede aktiviteter. Regnskabet blev afsluttet den 9. februar 2004.

Nationalmuseets driftsregnskab for 2003 jfr. oversigten i tabel 3 udviser et negativt finansielt nettoresultat på 5,5 mio. kr. Det fremgår endvidere, at museet har modtaget en netto merbevilling på 10,2 mio. kr. Merbevillingen omfatter bevillinger til forskning og digitalisering på de kulturbærende institutioner i perioden 2003 til 2006, hvoraf 3,9 blev optaget på TB 2003, samt 6,3 mio. kr. overført fra Kulturarvsstyrelsen i forbindelse med en overdragelse af opgaver i forbindelse med restaurering og vedligeholdelse af fortidsminder.

Det samlede merforbrug for hovedkontoen fremkommer som et mindreforbrug på uk. 10. almindelig virksomhed, på 8,7 mio. kr., en nettoindtægt på uk. 90 indtægtsdækket virksomhed på 1,4 mio. kr. samt et merforbrug på den tilskudsfinansierede del af museets virksomhed på 15,6 mio. kr. Merforbruget på den tilskudsfinansierede del af virksomheden opstår primært som følge af, at områdets uforbrugte midler skal overføres til 2004 på beholdningskonti.

Mindreforbruget til den ordinære drift er først og fremmest fremkommet gennem besparelser på lønudgifterne gennem personalereduktioner m.v. En del af mindreforbruget kan henføres til en forsinket iværksættelse af de aktiviteter, som museet i 2003 fik mulighed for at gennemføre gennem tildelingen af de 3,9 mio. kr. til forskning og digitalisering. Forsinkelsen skyldes behovet for en detaljeret planlægning af bevillingens udmøntning, herunder ansættelse af videnskabeligt personale m.v. Mindreforbrugets størrelse skal ses på baggrund af det merforbrug på 6 mio. kr., som museet videreførte fra 2002 til 2003, og som skulle nedbringes markant i løbet af 2003, bl.a. som følge af Nationalmuseets overgang fra Statsvirksomhed til institution med driftsbevilling.

Tabel 4. Oversigt over hovedformål 2003

1000 kr.	Indtægter	Udgifter	Resultat
Forskning	7.954	52.804	-44.850
Formidling	25.569	47.467	-21.898
Indsamling	306	2.282	-1.977
Registrering	226	8.766	-8.540
Bevaring	6.580	39.997	-33.417
Antikvarisk arbejde	14.380	29.961	-15.580
Generel ledelse og administration	5.266	25.117	-19.852
Hjælpefunktioner	5.609	43.637	-38.028
I alt	65.890	250.031	-184.141
Bevilling (nettotal)			178.600
Resultat, netto			-5.541

I det formålsopgjorte driftsregnskab i tabel 4 er lønudgifterne fordelt efter resultatet af tidsregistreringen på museet. Fordelingen af lønudgifterne understøttes ved en opdeling af medarbejderne i 4 gennemsnitlige priskategorier baseret på en beregning af den årlige gennemsnitslønomkostning for museet inden for hver af disse kategorier. Lønudgifterne udgør knap 70 % af museets årlige udgifter.

De samlede indtægter udgør 65,9 mio. kr. hvoraf formidling med 25,6 mio. kr. har den højeste andel. Forskning har med 52,8 mio. kr. den største andel af udgifterne. Formidling, hjælpefunktioner og bevaring er andre formål med andele på over 16% af de samlede udgifter.

3.2. Bevillingsafregning og akkumuleret resultat

Tabel 5. Bevillingsafregning (oversigt) 2003

1000 kr.	Bevilling	Regn- skab	Årets overskud	Disposi- tion, oversk. Akkumule- der ret oversk. bortfal- der til videre- førsel	
<i>Driftsbevilling</i>					
Lønsum	136.500	127.451	-	0	5.501
Øvrig drift	42.100	56.689	-	0	1.932
I alt	178.600	184.140	-5.540	0	7.433
<i>Anlægsbevilling</i>					
21.33.73.26 Horserød Museum					
Udgifter		13	-	0	6
Indtægter	0	0	-	0	0
I alt	0	13	-13	0	6
<i>Anlægsbevilling</i>					
21.33.73.50 Udvidelse og renovering af magasiner m.v.					
Udgifter	6.800	7.167	-	0	2.946
Indtægter	0	0	-	0	0
I alt	6.800	7.167	-367	0	2.940

I forbindelse med bevillingsafregningen er der på uk. 10 overført 3,5 fra løn til drift.

Regnskabsmæssige forklaringer

Regnskabsåret 2003 er afsluttet med et samlet resultat på -5,5 mio. kr. Resultatet er sammensat af et mindre forbrug på 8,7 mio. kr. på uk. 10 almindelig virksomhed og et overskud på 1,4 mio. kr. på uk. 90 indtægtsdækket virksomhed samt merforbrug på 14,2 mio. kr. på uk. 95 tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og 1,4 mio. kr. på uk. 97 andre tilskudsfinansierede aktiviteter. Merforbruget på den tilskudsfinansierede del af virksomheden opstår primært som følge af at områdets uforbrugte midler skal overføres til 2004 på beholdningskonti.

På hovedkonto 21.33.11. Nationalmuseet (Driftsbevilling) kan der til 2004 videreføres 7,4 mio. kr.

På anlægsbevillingen var der i 2003 bevilget 6,8 mio. kr. Fra 2002 overførtes et mindreforbrug på 3,3 mio. kr. I 2003 blev anlægsudgifterne 7,2 mio. kr. Der videreføres således 2,9 mio. kr. til 2004. Den overførte bevilling er planlagt anvendt til bygningsvedligeholdelsesarbejder i Brede. Arbejderne vedrørende anlægsbevillingen § 21.33.73.26. Horserødlejren blev mod forventning først helt afsluttet ved udgangen af 2003. Der er anvendt 13.245 kr. af den overførte bevilling i 2003.

Regnskabsmæssige forklaringer for hovedkonto 21.33.03. Erstatninger og Danefægodtgørelser findes i Bilag 1, side 16.

I forbindelse med overgangen fra bevillingstypen statsvirksomhed til institution med driftsbevilling er Nationalmuseets indtægtsdækkede virksomhed i forbindelse med konserverings- og konsulentvirksomhed m.v. fra 2003 overført til uk. 90. I forbindelse med bevillingsafregningen er uk 50 nulstillet og kontoen vil blive nedlagt.

Tabel 6. Akkumuleret resultat 2003

	Ultimo 2000	Ultimo 2001	Ultimo 2002	Årets resultat	Ultimo 2003
Løbende priser, 1000 kr.					
Hovedkonto 21.33.11.	20.268	19.558	12.975	-5.541	7.434
Hovedkonto 21.33.73.	16.499	1.429	3.327	-380	2.947

3.3. Indtægtsdækket virksomhed, gebyrer, tilskudsfinansieret forskning samt andre tilskudsfinansierede aktiviteter

Tabel 7. Akkumuleret resultat for indtægtsdækket virksomhed 2003

Løbende priser, mio. kr.	2000	2001	2002	2003
Konserverings- og konsulentydelse	1,5	2,0	0,5	0,5
Marinarkæologiske undersøgelser	0,0	0,6	0,7	0,1
Sum	1,5	2,6	1,2	0,6

Nationalmuseet har salg af ydelser på to områder: Konserveringsvirksomheden på uk 90. under Bevaringsafdelingen og Nationalmuseets Marinarkæologiske Undersøgelser i Roskilde. Den indtægtsdækkede virksomhed på Nationalmuseet udføres på almindelige forretningsmæssige vilkår, idet der i overensstemmelse med Finansministeriets retningslinier for priskalkulation tages højde for samtlige omkostninger. I 2003 var den gennemsnitlige timepris for Bevaringsafdelingens indtægtsdækkede arbejde således ca. 454 kr. ekskl. moms.

Tabel 8. Tilskudsfinansieret forskning

1000 kr.	Modtagne		
	tilskud	Udgift	Overskud
Forhistorisk arkæologi	8.615	8.126	490
Kulturhistorisk relateret naturvidenskab	0	0	0
Marinarkæologi	10.353	8.665	1.688
Middelalderens & Renæssancens arkæologi, historie og kultur	3.307	2.016	1.291
Nyere Tids kulturhistorie og etnologi	2.105	338	1.767
Klassisk og nærorientalsk arkæologi	1.599	38	1.561
Numismatik	1.583	1	1.583
Etnografi	2.279	880	1.399
Bevaring	2.097	483	1.614
Uspecificeret	1.447	311	1.135
I alt	33.385	20.857	12.528

Det fremgår af tabel 8, at der i 2003 var 33,4 mio. kr. til rådighed for den tilskudsfinansierede forskning på Nationalmuseet. 12,3 mio. kr. blev overført fra 2002 til 2003 og der blev modtaget nye tilskud på 19,1 mio. kr.. Det samlede forbrug blev 20,9 hvormed der overføres 12,5 mio. kr. til 2004.

Marinarkæologi og forhistorisk arkæologi er de største aktivitetsområder inden for den tilskudsfinansierede forskning.

Tabel 9. Andre tilskudsfinansierede aktiviteter

2003 1000 kr.	Modtagne		
	tilskud	Udgift	Overskud
Forskning	306	290	15
Formidling	10.036	9.387	650
Indsamling	1.104	962	142
Registrering	265	211	53
Bevaring	5.736	3.322	2.414
Antikvarisk	98	81	18
Uspecificeret hovedformål	2.394	2.089	305
I alt	19.939	16.343	3.597

I 2003 var der 19,9 mio. kr. til rådighed for andre tilskudsfinansierede aktiviteter. 1,5 mio. kr. var overført fra 2002, og der blev modtaget nye tilskud på 18,4 mio. kr. Den samlede udgift udgjorde 16,3 mio. kr., hvormed der overføres ikke forbrugte tilskud på 3,6 mio. kr. til 2004.

Formidling og bevaring er de største områder inden for området andre tilskudsfinansierede aktiviteter.

Tabel 10. Videreførselsoversigt 2003

	Underkt.	Underkt.	Underkt.	Underkt.
1000 kr.	10	90	95	97
Indtægter	209.429	13.506	20.884	16.343
Udgifter	200.700	12.131	20.857	16.343
Årets resultat	8.729	1.375	27	0
Akk. resultat til videreførsel	5.501	1.905	27	0
Ultimosaldo beholdningskonti	-	-	12.500	3.596

Videreførselsoversigten viser at der til videreførsel til 2004 for hele hovedkontoen 21.33.11. er 5,5 mio. kr. til løn (uk 10) og 1,9 mio. kr. til øvrig drift (uk 90).

Den indtægtsdækkede virksomhed har i 2003 haft et overskud på 1,4 mio. kr. Sammen med det videreførte overskud på 0,5 mio. kr. fra uk. 50 videreføres 1,9 mio. kr. til 2004.

På det tilskudsfinansierede område er ultimosaldoen på beholdningskonti på uk 95 12,5 mio. og på uk. 97 3,6 mio. kr. Ved en fejl udvises et resultat på 27.000 kr. vedrørende uk 95. Beløbet skulle have været konteret på en beholdningskonto ligesom på uk 97. Fejlen vil blive rettet næste år.

3.4. Anlægsregnskab

Tabel 11. Anlægsregnskab

Projekt 1.000 kr.	Byggestart	Forventet afslutningstids- punkt	Årets udgift	Forventet total- udgift
§ 21.33.73.50. Udvidelse og renovering af magasiner m.v.	1998	Der er tale om en løbende bygge og renoveringsproces.	7.167	6,8 mio. kr. årligt i perioden 2003 – 2005
§ 21.33.73.26. Horserødlejren	2002	2003 (Opr. 2002)	13	500

Ad. § 21.33.73.50. Bevillingen anvendes til løbende ajourføring af Nationalmuseets magasin kapacitet og renovering af museets omfattende bygningsmasse m.v.

Ad. § 21.33.73.26. Bevillingen er optaget på TB 2001 til oprettelse af et museum om Horserødslejreren historie. Der er anvendt 13.000 kr. af den overførte bevilling i 2003.

3.5. Personaleregnskab

Tabel 12. Personale

Årsværk	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget
	2000	2001	2002	2003	2004
Gennemsnitligt årsværksforbrug	523	536	537	463	463
Tilgang/afgang	333/250	117/294	162/281	155/255	-

Tabel 12 bygger på data fra Statens Centrale Lønregister. Museets personale er sammensat af et stort antal personalegrupper. Museet har således medarbejdere ansat på ca. 20 forskellige overenskomster. Det er ikke entydigt om en personalegruppe skal henføres under Fagligt personale eller under Teknisk/administrativt personale. Tabel 11 skal derfor opfattes som vejledende. Alle ansatte (også de sæsonansatte, herunder forskere ansat i tidsbegrænsede stillinger) er med i opgørelsen. Museets høje personaleomsætning skyldes en udbredt anvendelse af midlertidige forskningsansættelser samt sæsonansættelser af visse andre personalegrupper, herunder f.eks. de sæsonansatte aktører og museumsbetjente på Frilandsmuseet.

4. Påtegning

København den 26. marts 2004
Nationalmuseet

Carsten U. Lar-
sen
Direktør

Ebbe Holmboe
Administrator

Kulturministeriet godkender herved Nationalmuseets årsrapport for perioden 1. januar til 31. december 2003.

Årsrapporten giver et retvisende billede af virksomhedens økonomiske og faglige resultater, jf. § 41 i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 188 af 18. marts 2001 (regnskabsbekendtgørelsen) samt Akt 63 11/12-2002. For så vidt angår de dele af årsrapporten, der svarer til det ordinære årsregnskab, er kravene i regnskabsbekendtgørelsen § 39 opfyldt.

København den 2. april 2004

Karoline Prien Kjeldsen
Departementschef

Bilag 1: Tilskudsregnskab**Tabel 13, Tilskudsregnskab for 21.33.03. Erstatninger og Danefægødtgørelser (lovbunden) (mio. kr.)**

Ordning	2003							2004	
	Videreførsel primo	Bevilling	Disponibel ramme i alt	Regnskab (Afgivne tilsagn, udgift)	Resultat	Videreførsel ultimo	Hensættelser ultimo	Videreførsel primo	Bevilling
Erstatninger og Danefægødtgørelse									
21.33.03	0	0,4	0,4	0,5	-0,1	0	0	0	0,4

På hovedkonto 21.33.03. Erstatninger og danefægødtgørelse (lovbunden) var der et merforbrug på 84.225 kr. Merforbruget skyldes flere erstatninger og godtgørelser end forventet.